

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**
Факультет початкової освіти та фізичної культури
Кафедра теорії та методики фізичної культури

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи

Наталія БОРБИЧ
«04» вересня 2024 року

СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри теорії та методики
фізичної культури

Протокол № 1 від 03.09.2024
В.о. завідувача кафедри

Олександр МИТЧИК

ПОГОДЖЕНО
Гарант освітньо-професійної програми
Середня освіта (Фізична культура)

Наталія ДЕНИСЕНКО
«04» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОК 21. Баскетбол (теорія та методика)

освітньо-професійна програма **Середня освіта (Фізична культура)**
освітній ступінь **бакалавр**
галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**
спеціальність **014 Середня освіта**

Предметна спеціальність **014.11. Середня освіта (Фізична культура)**

академічна група **21 ФК**

РОЗРОБНИК: Василевська Л.Й., викладач-методист кафедри теорії та методики фізичної культури

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов'язкова	
	Спеціальність 014 Середня освіта		
Змістових модулів – 2	ОС: бакалавр	Рік підготовки: 2	
Загальна кількість годин – 90		Семестр:3	
		Лекції – 14	Практ./семін. 40
		Самостійна робота - 31 Консультації – 5	
		Вид контролю: залік	

1.1. Анотація

Освітній компонент «Баскетбол (теорія та методика)» спрямований на формування у майбутніх учителів фізичної культури професійних знань, рухових умінь та методичних навичок, необхідних для організації та проведення навчально-тренувальних занять з баскетболу в закладах загальної середньої освіти. У процесі вивчення дисципліни здобувачі освіти опановують техніку і тактику гри, засоби розвитку фізичних якостей, а також сучасні підходи до навчання та вдосконалення ігрової діяльності учнів різних вікових категорій.

Особлива увага приділяється методиці викладання основних технічних елементів (пересування, ведення, передачі, кидки, підбирання), формуванню командних тактичних дій у нападі та захисті, розвитку спеціальних фізичних якостей: координації, швидкості, витривалості, сили та спритності.

Навчальний модуль також включає оволодіння навичками педагогічного контролю, базовими правилами суддівства, організації змагальної діяльності та забезпечення безпеки під час тренувань.

Засвоєння змісту модуля сприяє підвищенню професійної компетентності майбутніх педагогів, готуючи їх до ефективного використання баскетболу як засобу фізичного виховання для зміцнення здоров'я, розвитку особистості та формування стійкої мотивації учнів до регулярних занять фізичною культурою і спортом.

2. Мета, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета освітнього компонента – формування у студентів знання історії і сучасного стану розвитку баскетболу, основних правил гри, оволодіння технічними прийомами та тактичними діями гри у баскетбол, набуття необхідних знань, умінь і навичок для самостійної педагогічної й організаційної роботи в різних ланках фізкультурно-спортивної діяльності. Згідно з вимогами стандарту дисципліна «Баскетбол (теорія та методика)» забезпечує набуття студентом освітніх **компетентностей**, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти (деталізація компетентностей згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей навчальним компонентам).

Мета освітнього компонента «**Баскетбол (теорія та методика)**» спрямована на:

1. **Формування теоретичних знань:** систематизованих знань з історії, сучасних тенденцій розвитку баскетболу, його місця в системі фізичного виховання, а також офіційних правил гри та змагань.
2. **Оволодіння практичною майстерністю:** технікою основних ігрових прийомів (пересування, ведення, передачі, кидки, підбирання м'яча) та тактикою індивідуальних, групових і командних дій у нападі і захисті.
3. **Розвиток методичної компетентності:** набуття необхідних умінь і навичок для самостійного проведення навчальних, тренувальних та оздоровчих занять з баскетболу з різними контингентами, організації та суддівства змагань у закладах загальної середньої та позашкільної освіти.
4. **Реалізація вимог освітнього стандарту:** забезпечення набуття студентом визначених освітніх (професійних) компетентностей, здатності застосовувати отримані знання та вміння у майбутній педагогічній, тренерській і організаційній діяльності у сфері фізичної культури та спорту.

Результатом вивчення компонента має стати професійна готовність майбутнього фахівця ефективно використовувати засоби баскетболу для навчання, виховання, фізичного розвитку та оздоровлення учнівської молоді.

Пререквізити (освітні компоненти, які забезпечують підготовку до вивчення ОК 22):

- ОК 14 Анатомія людини з основами спортивної морфології (1–2 сем.)
- ОК 15 Загальна і вікова фізіологія (5 сем.)

- ОК 16 Педагогіка фізичного виховання (4 сем.)
- ОК 17 Фізичні вправи на формування культури рухів з елементами гімнастики (вступний курс) (1 сем.)
- ОК 18 Фізичні вправи на опанування навичками володіння м'ячем та пересувань (вступний курс) (1 сем.)
- ОК 36 Теорія і методика фізичного виховання (4–5 сем.)

Постреквізити (освітні компоненти, що спираються на результати вивчення ОК 22):

- ОК 28 Методика навчання основам нових видів спорту (7 сем.)
- ОК 31 Методика викладання фізичної культури в спеціальних медичних групах з гігієнічним супроводом (4 сем., курсова – 8 сем.)
- ОК 33 Адаптивне фізичне виховання (7 сем.)
- ОК 37 Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності (7 сем.)
- ОК 38–40 Педагогічні практикуми (3–5 сем.)
- ОК 41 Літня фахова практика (6 сем.)
- ОК 44 Практикум-стажування за профілем майбутньої професії (8 сем.)

У результаті вивчення освітнього компонента «Баскетбол (теорія та методика)» та відповідно до вимог освітньо-професійної програми здобувачі освіти мають знати:

- сутність, зміст та місце баскетболу як засобу фізичного виховання, спортивного вдосконалення та рухової активності;
- офіційні правила гри, теоретичні основи техніки та тактики баскетболу;
- методику навчання та вдосконалення основних технічних елементів (пересування, ведення, передачі, кидки) і тактичних дій (індивідуальних, групових, командних) у баскетболі;
- психолого-вікові та індивідуальні особливості засвоєння техніко-тактичних дій учнями різних вікових груп;
- вимоги безпеки, профілактики травматизму та надання першої допомоги під час навчально-тренувального процесу з баскетболу;
- основи планування, організації та проведення навчальних занять, тренувань і змагань з баскетболу в різних ланках фізкультурно-спортивної діяльності.

У результаті вивчення курсу здобувачі освіти мають уміти:

- технічно правильно виконувати, демонструвати та аналізувати основні технічні прийоми і тактичні дії у баскетболі;
- розробляти конспекти та ефективно проводити уроки, тренувальні заняття та позаурочні заходи з баскетболу для учнівської молоді;
- обґрунтовано добирати методи навчання, тренувальні засоби та організаційні форми роботи з урахуванням цілей, рівня підготовленості та індивідуальних особливостей під час занять;
- організовувати та проводити змагання з баскетболу різного рівня, включаючи виконання обов'язків судді та секретаря;
- здійснювати поточний педагогічний контроль, оцінювання рівня засвоєння матеріалу та аналізувати ефективність навчально-тренувального процесу;
- гарантовано забезпечувати безпечні умови для занять та формувати в учнів свідоме ставлення.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК-2 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, здійснювати пошук з різних джерел і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності (соціальна компетентність). Загальні програмні компетентності, додатково визначені коледжем у контексті підготовки вчителя фізичної культури Нової української школи:

ЗК-7. Здатність інтегрувати теоретичні знання й практичні навички у процес організації навчальної діяльності та ефективно діяти в умовах типових і нетипових педагогічних ситуацій.

ЗК-8. Здатність налагоджувати результативну міжособистісну взаємодію в освітньому та професійному середовищі, працювати в команді та підтримувати конструктивну комунікацію з учнями, батьками, колегами і представниками суміжних галузей.

ЗК-9. Здатність гнучко адаптуватися до змін у педагогічній та спортивній діяльності, проявляти ініціативність і креативність, генерувати нові ідеї та ефективно вирішувати професійні завдання.

СК3. Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання, включаючи традиційні та новітні форми рухової активності (ігрові, оздоровчі, тренувальні, інноваційні, інтегровані), для забезпечення ефективності освітнього процесу з фізичної культури.

СК 5. Здатність враховувати вікові та індивідуальні особливості учнів під час добору змісту, методів, засобів і форм навчання з фізичної культури, забезпечуючи доступність, безпечність і поступовість розвитку рухових умінь та фізичних якостей.

СК 6. Здатність формувати стійку мотивацію учнів до занять фізичною культурою та організовувати їхню пізнавальну діяльність у процесі опанування рухових умінь і засвоєння основ здорового способу життя.

СК 13. Здатність застосовувати індивідуальну, групову, парну й колективну форми організації навчання з урахуванням анатомо-фізіологічних особливостей учнів, добираючи відповідні навантаження й рухові завдання та використовуючи інформаційно-комунікаційні й цифрові технології для підсилення ефективності освітнього процесу з фізичної культури.

СК 16. Здатність здійснювати профілактичні заходи, спрямовані на збереження життя і зміцнення здоров'я учнів у процесі фізичного виховання, забезпечуючи безпечні умови проведення занять, попередження травматизму та формування в здобувачів освіти культури безпеки рухової діяльності.

СК 18. Організовувати та проводити навчальні заняття різних типів, а також позаурочні й позашкільні заходи з фізичної культури, творчо застосовуючи досвід, набутий під час різних видів педагогічних практик, забезпечуючи їх методичну цілісність, безпечність і високу результативність.

Результати навчання.

ПРН 3. Враховувати закономірності розвитку, вікові та індивідуальні особливості учнів для забезпечення безпечного, інклюзивного й мотивувального освітнього середовища.

ПРН 4. Планувати, моделювати і реалізовувати уроки фізичної культури та позакласну роботу відповідно до Державного стандарту, навчальних програм і потреб учнів.

ПРН 5. Навчати руховим діям, формувати й удосконалювати рухові уміння й навички учнів з різних видів фізкультурної діяльності, здійснювати їх корекцію й індивідуалізацію.

ПРН 7. Організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі, спортивно-масові заходи й нові види активності відповідно до принципів Нової української школи, враховуючи інклюзивність, доступність для всіх категорій учнів, з урахуванням їхніх вікових, фізичних та психоемоційних особливостей, а також дотриманням техніки безпеки і санітарно гігієнічних вимог.

ПРН 8. Аналізувати рухову діяльність учнів, здійснювати комплексний контроль і оцінювання навчальних досягнень з урахуванням критеріїв, індикаторів та вікових норм.

ПРН 9. Використовувати знання анатомії, фізіології, біомеханіки, спортивної медицини та вікової психології для добору ефективних і безпечних засобів фізичного виховання.

ПРН 18. Підтримувати власну фізичну форму, рухову підготовленість і культуру здорового способу життя як елемент професійної етики вчителя фізичної культури.

1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Модуль 1: БАСКЕТБОЛ ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ: ТЕОРІЯ, ТЕХНІКА ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

(Модуль формує фундамент професійних знань і практичних умінь, акцентуючи на індивідуальній техніці, безпеці, методиці та адаптації змісту для учнів. Безпосередньо працює на ЗК-7, СК-3, СК-5, СК-16, СК-17, ПРН-3, ПРН-4, ПРН-5, ПРН-9).

Тема 1. Баскетбол у системі фізичного виховання Нової української школи. (ЗК-7, СК-3, СК-6, ПРН-4). Сутність, зміст та класифікація баскетболу як ефективного засобу фізичного виховання та виду спорту. Історичний розвиток баскетболу (світ, Україна), еволюція правил і перспективи розвитку. Баскетбол у Державному стандарті та навчальних програмах: цілі, завдання, місце в робочих планах. Формування мотивації учнів до занять через ігрову діяльність. Термінологія.

Тема 2. Методика навчання техніки гри: індивідуальні дії з м'ячем та без м'яча.(СК-3, СК-5, СК-13, ПРН-3, ПРН-5, ПРН-9). Класифікація техніки баскетболу. Засади поетапного навчання (від простого до складного). Методика навчання техніки пересування, зупинок, поворотів. Формування основної стійки. Методика навчання ловлі та передач м'яча різними способами з урахуванням вікових особливостей. Методика навчання ведення м'яча та кидків у кошик (з місця, у русі). Добір вправ та ігрових завдань.

Тема 3. Основи техніки захисту та безпеки під час навчання. (СК-5, СК-16, СК-17, ПРН-3, ПРН-5, ПРН-9). Техніка захисту: стійка, пересування, вибивання, виривання, перехоплення м'яча. Техніка протидії кидкам (накривання, відбивання) та боротьби за підбирання. Вікові та анатоомо-фізіологічні особливості учнів та їх врахування при навчанні техніки захисту. Профілактика травматизму на уроках баскетболу. Базові заходи домедичної допомоги.

Тема 4. Організація та структура навчального заняття з баскетболу.(ЗК-7, СК-13, СК-16, СК-18, ПРН-4, ПРН-7). Правила гри (основні положення, порушення, фоли) для організації навчальної гри. Структура уроку фізичної культури з елементами баскетболу. Планування навчального матеріалу. Добір інвентарю та організація місця занять. Використання різних форм організації навчання (індивідуальна, парна, групова, фронтальна) на прикладі баскетболу.

Модуль 2: ТАКТИКА, КОМАНДНА ВЗАЄМОДІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(Модуль розвиває навички тактичного мислення, командного співробітництва, організації змагань і адаптації до нетипових ситуацій. Безпосередньо працює на ЗК-2, ЗК-8, ЗК-9, СК-6, СК-13, СК-18, ПРН-7, ПРН-8, ПРН-18).

Тема 5. Тактика гри в нападі: від індивідуальних до групових дій.(ЗК-2, ЗК-8, СК-13, ПРН-5, ПРН-8). Класифікація та засади навчання тактики. Індивідуальні дії гравця з м'ячем та без м'яча. Методика навчання групової взаємодії двох гравців («передача-вихід», заслін). Методика навчання групової взаємодії трьох гравців («трикутник», «мала вісімка»). Організація та аналіз рухової діяльності учнів у навчальних іграх на засвоєння тактичних дій.

Тема 6. Тактика гри в захисті та командні системи. (ЗК-2, ЗК-8, ЗК-9, СК-13). Методика навчання індивідуальних дій захисника. Групова взаємодія в захисті: підстраховка, переключення. Системи командного захисту (особистий, зонний) та принципи їх використання в школі. Креативний підхід до вирішення тактичних завдань у грі. Адаптація систем до рівня підготовленості учнів.

Тема 7. Інноваційні та модифіковані види баскетболу в контексті концепції Корфбол. Знайомство з інноваційними та модифікованими ігровими форматами. Інклюзивні ігри з м'ячем: баскетбол, корфбол та їх адаптації для сучасного уроку. Модифікації баскетболу та нові ігри з кільцем: корфбол та його педагогічний потенціал.

Тема 8. Організація та проведення змагань з баскетболу в школі.(ЗК-2, ЗК-8, ЗК-9, СК-6, СК-18, ПРН-7). Методика організації шкільних змагань (види, положення, календарний план). Особливості проведення змагань для учнів різного віку та рівня підготовки. Інклюзивний підхід. Практика суддівства: правила, жести, робота в команді суддів та секретаря. Організація нових видів активності на основі баскетболу (естафети, ігри-конкурси).

Тема 9. Професійний розвиток вчителя через баскетбол. (ЗК-9, СК-6, ПРН-8, ПРН-18). Комплексний контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів з баскетболу. Аналіз та самоаналіз проведення уроку та позакласних заходів. Підтримання власної фізичної форми та технічної майстерності на прикладі баскетболу. Пошук, оцінка та інтеграція нової інформації (відео, методик, досвіду) у власну педагогічну практику.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин
	денна форма здобуття

	вищої освіти				
	усього	у тому числі			
		Л	П	СР	*Форма контролю
3-й семестр					
Модуль 1: БАСКЕТБОЛ ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ: ТЕОРІЯ, ТЕХНІКА ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ					
Тема 1. Баскетбол у системі фізичного виховання Нової української школи.	10	2	4	4	Т, УО, ДС
Тема 2. Методика навчання техніки гри: індивідуальні дії з м'ячем та без м'яча.	10		6	4	П (показ вправ), РМГ
Тема 3. Основи техніки гри у баскетболі	10	2	4	4	П (показ прийомів), РМГ
Тема 4. Організація та структура навчального заняття з баскетболу.	5	2		3	РЗ/К (конспект уроку), УО
Здача змістового модуля 1 (теми 1-4)	2		2		МК
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>37</i>	<i>6</i>	<i>16</i>	<i>15</i>	
Модуль 2: ТАКТИКА, КОМАНДНА ВЗАЄМОДІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ					
Тема 5. Тактика гри в нападі: від індивідуальних до групових дій.	10	2	4	4	КП (розробка комбінацій), РМГ
Тема 6. Тактика гри в захисті та командні системи.	10		6	4	РЗ/К (тактичне рішення), ДС
Тема 7. Інноваційні та модифіковані види баскетболу в контексті концепції Корфбол.	9	2	4	3	КП (положення про змагання), П
Тема 8. Організація та проведення змагань з баскетболу в школі.	9	2	4	3	КП (положення про змагання), ПО
Тема 9. Професійний розвиток вчителя через баскетбол.	8	2	4	2	П (самоаналіз), Т
Здача змістового модуля 2 (теми 5-8)	2		2		МК
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>48</i>	<i>8</i>	<i>24</i>	<i>16</i>	
<i>Консультації</i>	<i>5</i>				
Усього годин	90	14	40	31	

***Форма контролю:** УО – усне опитування, ПО – письмове опитування, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, РМГ – робота в малих групах, КП – командні проєкти, П – презентація результатів виконаних завдань та досліджень, МК / КР – модульний контроль.

5. Теми лекційних занять

№ з/п	№ теми / модуля	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Баскетбол в освітньому просторі НУШ: від історичного феномену до сучасного інструменту фізичного, соціального та особистісного розвитку учнів.	2
2.	3	Від стійки до кидка: технічний алфавіт баскетболіста як фундамент індивідуальної майстерності та безпеки на заняттях.	2
3.	4	Баскетбол на уроці фізичної культури: інтеграція ігрових компонентів у типову структуру заняття відповідно до вимог НУШ..	2
4.	5	Комбінаційна гра: методика формування тактичного мислення через навчання індивідуальним виходам та груповим взаємодіям у нападі.	2
5.	7	Від баскетболу до корфболу: інклюзивна філософія та гендерна рівність як інструменти сучасного фізичного виховання.	2
6.	8	Змагання як навчальна подія: методика планування та проведення фізкультурно-спортивних заходів з баскетболу в умовах НУШ.	2
7.	9	Баскетбол у професійному портфоліо вчителя: інструмент для власного зростання, створення авторських методик та проєктування освітніх ініціатив.	2
Разом			14

5. Теми практичних занять

№ з/п	№ теми / модуля	Назва теми	К-ть годин
1.	1	«Від корзини для персиків до НУШ: демонстрація еволюції гри через модифіковані правила та вправи».	2
2.	1	Аналіз та проєктування: як інтегрувати цілі Держстандарту в конкретні ігрові завдання на уроці.	2
3.	2	Фундамент майстерності: практикум з формування основної стійки, техніки пересування та ловлі м'яча з урахуванням вікових особливостей.	2
4.	2	Від передачі до кидка: вправи та ігрові завдання для формування техніки рухів з м'ячем на місці та русі.	4
5.	3	Основи техніки гри у баскетболі.	4
	Т1-Т4	Модульний контроль 1	2

		Разом	16
6.	5	Тактичний алфавіт: розвиток індивідуальних рішень та взаємодії в парі («передача-вихід», заслін) в умовах обмеженого опору».	2
7.	5	Колективний розум: практикум з організації та аналізу групових взаємодій у трійках («трикутник», «вісімка») у навчальній грі».	2
8.	6	Основа захисту: стійка, пересування та індивідуальне супроводження гравця в умовах навчального протиборства	2
9.	6	Група як єдиний організм: відпрацювання принципів підстрахування та переключення в захисті у вправах 2x2 та 3x3	2
10.	6	Вибір системи: практичне порівняння, адаптація та креативне застосування особистого та зонного захисту під час навчальної гри.	2
11.	7	Від задуму до графіка: практична розробка проекту «Шкільний баскетбольний турнір» з урахуванням різних категорій учасників.	2
12.	7	Суддівський протокол та ігрові новації: відпрацювання навичок суддівства та організації нестандартних заходів на основі баскетболу.	2
13.	8	Організація та проведення змагань з баскетболу в школі.	4
14.	9	Аналіз як інструмент вчителя: практикум з педагогічного контролю, оцінювання техніки та розбору проведеного фрагменту заняття	2
15.	9	Професійне самовдосконалення: вправи для підтримання форми, робота з аналітичними відеозаписами та пошук актуальних методик.	2
16.		Модульний контроль	2
Разом			40

6. Самостійна робота

Назва теми	Усього год. самостійної роботи / Завдання	Література	Контрольні заходи
Тема 1. Баскетбол у системі фізичного виховання Нової української школи	4 год. Опрацювання ролі баскетболу в НУШ, аналіз освітніх цілей і компетентнісного потенціалу, підготовка тез	1, 15	Усне опитування, тестування
Тема 2. Методика навчання техніки гри: індивідуальні дії з м'ячем та без м'яча	4 год. Аналіз методики навчання технічних прийомів, добір вправ для різних вікових груп	1, 3, 5, 20	Перевірка конспекту, поточний контроль
Тема 3. Основи техніки гри у баскетболі.	4 год. Вивчення класифікації технічних елементів, аналіз типових помилок учнів	1, 9	Тестування, усне опитування
Тема 4. Організація та структура навчального заняття з баскетболу	3 год. Самостійне проектування структури уроку з баскетболу відповідно до НУШ	15, 18	Перевірка письмового завдання

Тема 5. Тактика гри в нападі: від індивідуальних до групових дій	4 год. Аналіз наступальних взаємодій, моделювання ігрових ситуацій	2, 3, 4, 5	Поточний контроль, тестування
Тема 6. Тактика гри в захисті та командні системи	4 год. Опрацювання систем індивідуального та командного захисту, порівняльний аналіз	6, 7, 8, 9	Усне опитування
Тема 7. Інноваційні та модифіковані види баскетболу в контексті концепції корфболу	3 год. Вивчення корфболу як інноваційної моделі, аналіз можливостей упровадження в школі	10, 11, 12, 13	Презентація, обговорення
Тема 8. Організація та проведення змагань з баскетболу в школі	3 год. Аналіз правил, систем змагань, підготовка схеми шкільного турніру	14, 15, 16, 17	Перевірка практичного завдання
Тема 9. Професійний розвиток учителя через баскетбол	2 год. Рефлексія педагогічної діяльності, аналіз професійного зростання вчителя	18, 19, 21	Самооцінювання, підсумковий контроль
Разом	31 год.		

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання освітнього компонента «Баскетбол» використовуються такі методи навчання:

Розповідь – для послідовного висвітлення історії розвитку баскетболу в світі та в Україні, еволюції правил, техніки і тактики, а також сучасних тенденцій гри.

Пояснення – для розкриття біомеханічної сутності технічних прийомів і логіки тактичних дій, закономірностей навчання техніки та тактики гри з урахуванням вікових і індивідуальних особливостей учнів.

Бесіда – для формування усвідомленого ставлення до правил гри, принципів чесної гри (fairplay), культури безпеки, антидопінгових норм, а також для колективного аналізу ігрових ситуацій та прийняття тактичних рішень.

Ілюстрація (демонстрація) – для наочного представлення техніки і тактики гри за допомогою схем розташування гравців, кінематичних малюнків, відеоаналізу, мультимедійних презентацій, що відображають структуру рухів та послідовність взаємодій.

Практичні методи навчання – для формування та вдосконалення рухових умінь і навичок шляхом виконання спеціально підібраних вправ, моделювання навчально-ігрових ситуацій, відпрацювання техніко-тактичних дій у різних умовах, проведення тренінгів та модифікованих ігор.

Проблемний виклад (проблемні ситуації) – для створення навчальних ситуацій, що потребують вибору оптимального технічного способу (ведення, передачі, кидка) чи тактичного рішення (в нападі чи захисті) та пошуку шляхів їх розв'язання.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з освітнього компонента «Баскетбол» здійснюється за 100-бальною шкалою, яка відповідно до внутрішніх

нормативів закладу переводиться у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Згідно з чинним Положенням, оцінювання академічних досягнень здійснюється під час **міжсесійного контролю** (поточного та модульного) і **підсумкового (семестрового) контролю**.

10.1. Поточний контроль. Проводиться з метою оцінювання якості навчальної діяльності здобувачів освіти впродовж семестру та передбачає:

Перевірку рівня теоретичних знань (усне та письмове опитування, експрес-контроль, тестування).

Оцінювання практичної підготовленості під час виконання технічних прийомів (пересування, ведення, передачі, кидки).

Оцінювання методичних умінь (здатність пояснити та правильно продемонструвати технічний прийом, добирати вправи, організувати фрагмент навчальної діяльності).

Контроль виконання завдань для самостійної роботи (конспекти, аналіз відео фрагментів, розробка планів-конспектів уроків, презентації). Поточний контроль здійснюється під час аудиторних занять, а також може проводитися у формі комп'ютерного тестування.

10.2. Модульний контроль. Проводиться наприкінці кожного змістового модуля у формі:

Комбінованої контрольної роботи (теоретичне завдання та методичне завдання).

Тестування з теоретичних та методичних основ баскетболу.

Практичного виконання нормативів технічної підготовленості або техніко-тактичних комбінацій.

Модульний контроль здійснюється на останньому занятті відповідного змістового модуля.

10.3. Підсумковий (семестровий) контроль. Проводиться у формі диференційованого залізу. Під час залізу здобувачі освіти повинні:

Продемонструвати системні знання теоретичних основ, офіційних правил гри та принципів методики навчання баскетболу.

Пояснити послідовність навчання основних технічних прийомів і тактичних дій.

Продемонструвати якісне виконання базових технічних елементів гри.

Обґрунтувати методичні рішення щодо організації та проведення уроків і позаурочних заходів з баскетболу для учнів певного віку.

Аргументувати підхід до забезпечення безпеки під час занять та дотримання принципів педагогічної етики.

Оцінювання роботи здобувачів освіти на практичних заняттях з кожної теми здійснюється за такими критеріями:

Кількість	Техніка виконання вправ і	Методичні вміння та	Активність,

балів	прийомів	організація діяльності	дисципліна та дотримання безпеки
4 бали	Технічні прийоми баскетболу (передачі, ловіння м'яча, ведення, кидки, пересування та зупинки) виконуються правильно, впевнено та стабільно; допускаються незначні неточності, що не впливають на результат.	Чітко розуміє послідовність навчання, уміє пояснити та продемонструвати вправи, правильно добирає засоби та методи навчання.	Активно працює на занятті, дотримується правил гри, дисципліни та вимог безпеки.
3 бали	Технічні прийоми виконуються загалом правильно, однак наявні помітні помилки, що частково знижують ефективність виконання.	Має загальне уявлення про методику навчання; пояснення неповні або потребують уточнення викладача.	Проявляє достатню активність, дотримується правил і вимог безпеки з незначними зауваженнями.
2 бал	Техніка виконання недостатньо сформована; наявні значні помилки, що перешкоджають ефективному виконанню технічних прийомів.	Не орієнтується в методиці навчання, потребує постійної допомоги викладача.	Пасивна участь у занятті, часті порушення дисципліни або вимог безпеки.
1-0 балів	Завдання не виконано або виконано неправильно.	Відсутність методичних умінь.	Відмова від роботи або грубе порушення правил безпеки.

Критерії оцінювання самостійної роботи з баскетболу

№	Критерій оцінювання	Зміст критерію	Максимальна кількість балів
1	Теоретична підготовка	Повнота та правильність розкриття теоретичних питань (правила гри, техніка виконання елементів, тактичні дії, термінологія, методика навчання).	2 бали
2	Методична обґрунтованість	Логічність побудови комплексу вправ або фрагмента заняття; відповідність віковим особливостям; дотримання принципів навчання; послідовність (від простого до складного).	2 бали

3	Практична складова	Якість демонстрації технічних елементів (ведення, передача, кидок, пересування, зупинки); правильність техніки; дотримання правил безпеки.	2 бали
4	Оформлення та самостійність виконання	Структурованість матеріалу, грамотність, відповідність вимогам до оформлення, своєчасність подання роботи.	1 бал
	Загальна кількість балів		7 балів

Шкала інтерпретації результату

- 6–7 балів – високий рівень (матеріал повний, техніка правильна, методично обґрунтовано).
- 4–5 балів – достатній рівень (незначні помилки в техніці або структурі).
- 2–3 бали – середній рівень (часткове розкриття теми, методичні неточності).
- 0–1 бал – низький рівень (поверхове виконання або відсутність практичної складової)

Перелік питань для семестрового контролю

БАЗОВИЙ РІВЕНЬ (репродуктивний)

(знання термінів, фактів, правил)

1. Що таке баскетбол як вид спорту і як засіб фізичного виховання в НУШ?
2. Які основні цілі вивчення баскетболу в закладах загальної середньої освіти?
3. Назвіть основні етапи історичного розвитку баскетболу у світі.
4. Яке місце баскетбол займає в навчальних програмах з фізичної культури?
5. Назвіть основні технічні прийоми баскетболу.
6. Що таке основна стійка баскетболіста?
7. Які види пересувань використовуються у баскетболі?
8. Назвіть основні правила безпеки під час занять баскетболом.
9. Які існують основні системи захисту в баскетболі?
10. Що таке корфбол і чим він відрізняється від баскетболу?

СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ (пояснювально-аналітичний)

(розуміння, застосування, пояснення)

11. Поясніть, чому баскетбол є ефективним засобом формування мотивації учнів до рухової активності.
12. У чому полягає принцип поетапного навчання техніки гри в баскетболі?
13. Обґрунтуйте вибір вправ для навчання ловіння та передач м'яча учнів середнього шкільного віку.
14. Поясніть методику навчання ведення м'яча з урахуванням вікових особливостей учнів.

15. Які основні помилки виникають під час виконання кидків у кошик і як їх виправляти?
16. Як анатомо-фізіологічні особливості учнів впливають на навчання техніки захисту?
17. Поясніть роль підстраховки в групових діях захисту.
18. У чому полягають педагогічні переваги використання групових форм організації занять з баскетболу?
19. Охарактеризуйте основні етапи організації шкільних змагань з баскетболу.
20. Які елементи професійного розвитку вчителя можна реалізувати через викладання баскетболу?

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ (творчо-практичний, проблемний)

(аналіз, синтез, педагогічні рішення)

21. Проаналізуйте відповідність змісту навчання баскетболу компетентнісному підходу НУШ.
22. Запропонуйте фрагмент уроку з навчання передач м'яча з використанням ігрових методів.
23. Обґрунтуйте вибір технічних вправ для учнів з різним рівнем підготовленості в одному класі.
24. Розробіть педагогічні заходи з профілактики травматизму під час навчальної гри в баскетбол.
25. Запропонуйте спосіб адаптації зонного захисту для учнів 5–6 класів.
26. Проаналізуйте ефективність використання тактичної взаємодії «передача – вихід» у навчальній грі.
27. Запропонуйте приклад інклюзивної модифікації баскетболу для змішаного класу.
28. Складіть спрощене положення про проведення шкільного турніру з баскетболу.
29. Обґрунтуйте доцільність упровадження корфболу як інноваційної ігрової технології на уроках фізичної культури.
30. Запропонуйте алгоритм самоаналізу уроку з баскетболу для професійного зростання вчителя.

Специфіка семестрового контролю

Питання та завдання семестрового контролю з освітнього компонента «**Баскетбол (теорія та методика)**» побудовані за трьома рівнями складності, що забезпечує комплексне оцінювання рівня сформованості теоретичних знань, практичних умінь і методичних компетентностей здобувачів вищої освіти.

Перший рівень – теоретичний (репродуктивний). Передбачає перевірку знань основних понять, термінів і положень теорії баскетболу, правил гри, класифікації технічних і тактичних дій, вимог безпеки та принципів спортивної етики. Здобувач вищої освіти має продемонструвати розуміння категоріального апарату баскетболу та здатність відтворювати навчальний матеріал у формі відповідей на теоретичні питання.

Другий рівень – практичний (репродуктивно-творчий). Спрямований на оцінювання здатності застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності. Здобувачі освіти виконують завдання з аналізу ігрових ситуацій, демонструють або описують послідовність навчання технічних прийомів баскетболу (**ловіння та передачі м'яча, ведення, кидки у кошик, пересування і зупинки**), добирають вправи для розвитку фізичних якостей, моделюють фрагменти уроків або навчально-тренувальних занять з баскетболу.

Третій рівень – творчо-пошуковий. Передбачає самостійне розв’язання комплексних завдань творчого та методичного характеру. Здобувачі освіти обґрунтовують вибір методів і засобів навчання баскетболу, пропонують тактичні рішення в умовах змодельованих ігрових ситуацій, розробляють варіанти проведення навчальних занять або змагань з урахуванням вікових, індивідуальних та інклюзивних особливостей учнів, а також вимог концепції Нової української школи.

Оцінювання заліку з освітнього компонента «Баскетбол»

Складові залікового контролю	Зміст оцінювання	Макс. бали
Теоретична підготовка	Знання сутності, змісту та класифікації баскетболу; історія розвитку, правила гри, термінологія; методичні засади навчання техніки, тактики, організації занять і змагань; інноваційні та модифіковані види гри (корфбол).	10
Методична компетентність	Уміння аналізувати та пояснювати методику навчання технічних і тактичних дій; обґрунтування добору вправ і форм організації занять; урахування вікових, інклюзивних і безпекових аспектів.	10
Практично-аналітичні вміння	Аналіз педагогічної ситуації, розв’язання методичних або тактичних завдань; проектування фрагмента уроку, навчальної гри чи позакласного заходу; здатність до професійної рефлексії.	10
Усього		30

3 семестр

Змістовий модуль 1 БАСКЕТБОЛ ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ: ТЕОРІЯ, ТЕХНІКА ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ						Змістовий модуль 2 ТАКТИКА, КОМАНДНА ВЗАЄМОДІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ								Всього
T1	T2	T3	T4	С.Р.	М.К.	T1	T2	T3	T4	T5	С.Р.	М.К.	Залік	
4	4	4	4	7	10	4	4	4	4	4	7	10	30	100

ПОЛІТИКА КУРСУ

11.1. Політика щодо відвідування

Здобувач освіти зобов’язаний відвідувати всі види занять (лекційні, практичні, індивідуальні), передбачені навчальним планом, відповідно до затвердженого розкладу. Особлива увага приділяється відвідуванню **практичних занять з баскетболу**, оскільки вони є основою формування рухових умінь, навичок і методичних компетентностей.

У разі відсутності здобувача освіти на занятті він зобов'язаний **відпрацювати пропущену тему** під час консультацій або в інший термін, визначений викладачем. Графік консультацій з освітнього компонента оприлюднюється на інформаційному стенді відповідного структурного підрозділу та/або в електронному освітньому середовищі.

В умовах дистанційного або змішаного навчання всі вимоги щодо відвідування зберігаються. Заняття можуть проводитися в режимі онлайн з використанням цифрових платформ, визначених викладачем.

11.2. Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач освіти повинен самостійно виконувати всі теоретичні та практичні завдання з освітнього компонента «Баскетбол (теорія та методика)». У разі використання інформаційних джерел (навчальні посібники, нормативні документи, наукові публікації) обов'язковим є коректне посилання на першоджерела.

Під час проведення модульного та семестрового контролю використання будь-яких сторонніх джерел інформації заборонено. Використання інструментів штучного інтелекту в освітній діяльності допускається лише з дотриманням принципів академічної доброчесності. Під час виконання тестових, контрольних, модульних і залікових робіт використання ШІ заборонено. У разі застосування ШІ під час виконання творчих або методичних завдань (проекти, розробки занять) викладач має право не зарахувати роботу або знизити оцінку.

Виявлення будь-яких форм академічної недоброчесності (плагіат, списування, фальсифікація результатів) є підставою для незарахування роботи та застосування заходів відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу закладу вищої освіти.

11.3. Політика щодо дотримання термінів виконання завдань

Усі завдання практичних занять з баскетболу, а також завдання для самостійної та індивідуальної роботи повинні виконуватися у визначені викладачем терміни. Практичні завдання передбачають активну участь у заняттях, виконання технічних прийомів і методичних вправ.

У разі відсутності здобувача освіти з поважних причин (хвороба, офіційна заява) терміни виконання завдань можуть бути переглянуті за погодженням з викладачем. До підсумкової форми контролю (диференційованого заліку) здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені практичні заняття та виконати передбачені програмою завдання. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється під час консультацій згідно з графіком.

11.4. Політика щодо визнання результатів неформальної освіти

Результати навчання, здобуті у межах неформальної або інформальної освіти (курси, семінари, тренінги, спортивні школи, тренерські програми, суддівські курси, стажування), можуть бути зараховані, якщо їх тематика, обсяг і зміст відповідають освітньому компоненту «Баскетбол (теорія та методика)» або його окремим модулям і темам.

Зарахування таких результатів здійснюється на підставі документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, довідка) та відповідно до чинного Положення про порядок

визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у закладі вищої освіти.

Шкала оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

1. Єрмаков, С. С. (2020). *Методика навчання техніко-тактичних дій у спортивних іграх (на прикладі баскетболу)*. Навчально-методичний посібник. Київ: Олімпійська література.
2. Іващенко, О. В., & Марченко, С. І. (2018). Формування тактичного мислення у баскетболі через групові взаємодії. *Молода спортивна наука України*, 22(1), 86–91.
3. FIBA. (2023). *BasketballforCoaches: TeachingOffensiveFundamentals*. Офіційний ресурс Міжнародної федерації баскетболу. <https://www.fiba.basketball/coaching> (розділи "Offense", "Teamwork")
4. Козіна, Ж. Л., & Алферова, В. М. (2021). Вікові особливості засвоєння тактичних комбінацій у нападі учнями середніх класів на уроках баскетболу. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*, 1(53), 60–65.
5. NBA. (2022). *NBA CoachesPlaybook: EssentialDrillsforTeamOffense*. Відеоматеріали та тренувальні плани на офіційному сайті НБА (Coach'sCorner). <https://www.nba.com/category/coaches>
6. Корягін, В. М., & Корягіна, Н. В. (2019). *Баскетбол: теорія та методика навчання*. Підручник (розділ "Тактика захисту"). Харків: ОВС.
7. Dutch, M. (2021). *Basketball: PrinciplesofModernDefense*. Систематизація захистів для молодіжних команд. *JournalofPhysicalEducationandSport*, 21(3), 1452–1460.
8. Федорук, О. М. (2022). Адаптація систем захисту в баскетболі для занять з учнями загальноосвітніх шкіл. *Спортивна наука України*, 3-4(103), 76–83.

9. Wissel, H. (2014). *Basketball: StepstoSuccess* (4th ed.). HumanKinetics. (Розділи "IndividualDefense", "TeamDefense").
10. InternationalKorfballFederation (IKF). (2021). *KorfballRulesandCoachingBasics*. Офіційні правила та методичні матеріали. <https://www.korfball.sport/development/>
11. Марчук, Т. О. (2020). Корфбол як інноваційна ігрова технологія формування соціальної компетентності школярів. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, 24(1), 48–54.
12. EuropeanKorfball. (2022). *KorfballinSchools: A GuideforTeachers*. Практичний посібник для впровадження в освітній процес. <https://www.europeankorfball.info/schools>
13. Барт, П. (2019). *Нетрадиційні ігри з м'ячем у фізичному вихованні школярів* (переклад з англ.). Львів: Сполом. (Розділ про модифікації баскетболу).
14. Українська федерація баскетболу (УФБ). (2023). *Офіційні правила баскетболу FIBA 2022*. Київ: УФБ. (Обов'язковий документ для суддівства).
15. Міністерство освіти і науки України. (2021). *Методичні рекомендації щодо організації фізкультурно-спортивної роботи в закладах загальної середньої освіти*. Наказ МОН № 826. (Розділ про змагання).
16. FIBA. (2022). *BasketballWithoutBorders: EventOrganizationGuide*. Практичний посібник з організації баскетбольних заходів для молоді.
17. Олійник, С. А., & Петренко, Ю. О. (2019). *Спортивні змагання в школі: організація, методика, суддівство*. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ "ТВОРИ".
18. Кобзева, О. В. (2022). *Рефлексія в професійній діяльності вчителя фізичної культури*. Монографія (розділ "Самоаналіз уроку"). Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка.
19. TheBasketballPodcast. (2020-2023). *EpisodesonSkillDevelopment, CoachingPhilosophy, andGameAnalysis*. [Аудіоресурс]. <https://www.thebasketballpodcast.com/> (Серія інтерв'ю з провідними тренерами світу).
20. FastModelSports. (2023). *BasketballDrillsandPlaysLibrary*. Онлайн-база тренувальних вправ і тактичних схем для аналізу та інтеграції. <https://www.fastmodelsports.com/>
21. Krzyzewski, M., & Spatola, J. K. (2021). **TheGoldenRules: 10 StepstoWorld-ClassExcellenceinYourLifeandWork**. Роздуми про лідерство та постійне вдосконалення від легендарного тренера.

Викладачка:

Людмила Василевська